

ОЛЕКСАНДР АНДРІЙОВИЧ БОЙЧУК
(до 60-річчя від дня народження)

Олександр Андрійович Бойчук народився 30 червня 1950 р. у м. Кіровограді. У 1967 р. закінчив зі срібною медаллю Кіровоградську середню школу № 11 та вступив до Київського державного університету ім. Т. Шевченка на механіко-математичний факультет. Після закінчення університету два роки працював молодшим науковим співробітником в Інституті електрозварювання ім. Е. О. Патона АН УРСР. З 1974 р. навчався в аспірантурі Інституту математики НАН УРСР, яку успішно закінчив, захистивши у 1978 р. кандидатську дисертацію. З 1978 по 1993 р. працював у Інституті геофізики ім. С. І. Субботіна НАН України на посадах старшого наукового співробітника та завідувача лабораторії. У 1990–1991 рр. проходив стажування в Інституті математики НАН України, де й захистив у 1992 р. докторську дисертацію на тему „Конструктивні методи аналізу нетерових крайових задач”. Із 1994 р. працює в Інституті математики НАН України у відділі диференціальних рівнянь та теорії коливань, нині на посаді завідувача лабораторії „Крайові задачі теорії диференціальних рівнянь”. У 1997 р. йому присвоєно звання професора.

О. А. Бойчук — відомий спеціаліст з теорії крайових задач з нормально-розв’язним (фредгольмовим, нетеровим, n -розв’язним, d -розв’язним) оператором у лінійній частині. Уперше визначив умови розв’язності широкого класу нелінійних крайових задач для систем звичайних диференціальних та різницевих рівнянь, рівнянь з аргументом, що запізнюється, рівнянь з імпульсною дією, сингулярно збурених рівнянь. Характерною особливістю таких задач є те, що в них кількість крайових умов не збігається з кількістю

невідомих, а отже вони є найбільш складними та малодослідженими недовизначеними та перевизначеними задачами. Олександр Андрійович провів класифікацію критичних (резонансних) випадків таких задач та ретельно дослідив ці задачі як в скінченновимірних, так і в нескінченновимірних просторах. Одним із перших для дослідження таких задач почав розробляти та використовувати апарат узагальнено-обернених операторів, що дозволило йому суттєво просунути вперед якісну теорію розглядуваних задач. Отримано низку оригінальних результатів щодо задач з умовами на нескінченності, а саме, знайдено критерії існування обмежених на всій осі розв'язків лінійних та нелінійних систем звичайних диференціальних та різницевих рівнянь і запропоновано алгоритми побудови розв'язків. Ці дослідження тісно пов'язані з питаннями експоненціальної дихотомії лінеаризованої однорідної системи на півосях та розвивають відомі результати Київської школи диференціальних рівнянь та результати американських математиків Р. Сакера, Дж. Селла та К. Палмера.

Олександр Андрійович є автором понад 100 наукових праць та трьох монографій. Спільну з його науковим вчителем та колегою академіком А. М. Самойленком монографію „Generalized inverse operators and Fredholm boundary value problems” видано у 2004 р. у Нідерландах та США. У 2008 р. роботи ювіляра було відзначено Державною премією України в галузі науки і техніки.

Наукові результати О. А. Бойчука добре відомі спеціалістам та доповідались ним на представницьких міжнародних конференціях в Австрії, Бельгії, Болгарії, Великій Британії, Греції, Іспанії, Латвії, Німеччині, Польщі, Румунії, Словаччині, Угорщині, Чехії та більшості країн СНД. На багатьох конференціях та симпозіумах він був членом організаційних комітетів та запрошеним лектором. Отримував гранти НАТО (Science Fellowships Programme 2002–2003 рр.), Словацької грантової агенції (2003–2010 рр.), Державного фонду фундаментальних досліджень України (1995–2010 рр.) та Соросівських фондів.

Протягом останніх п'ятнадцяти років О. А. Бойчук є професором кафедри інтегральних та диференціальних рівнянь Київського національного університету ім. Т. Шевченка, з 2002 р. — професором-дослідником кафедри математичного аналізу та прикладної математики Університету м. Жиліна (Словаччина). Регулярно читає спеціальні курси з якісної теорії диференціальних рівнянь та теорії крайових задач, керує написанням курсових та дипломних робіт студентів. Під його науковим керівництвом підготовлено вісім кандидатських та дві Ph. D. дисертації. Тривалий час працює у спеціалізованій раді з захисту докторських дисертацій при Київському національному університеті ім. Т. Шевченка. Він є заступником головного редактора журналу „Нелінійні коливання”, який перевидається англійською мовою видавництвом „Springer”.

Олександр Андрійович перебуває у розквіті фізичної форми, сповнений творчих задумів та енергії для їх реалізації. Тож, вітаючи його зі славним ювілеєм, бажаємо подальших успіхів, життєвої наснаги та довгих років активного творчого життя.

*А. М. Самойленко, М. О. Перестюк, Й. Діблік,
М. Медвед, І. О. Парасюк, Р. І. Петришин, О. М. Станжицький,
Ю. В. Теплінський, В. І. Ткаченко, М. Фечкан, С. М. Чуйко*